

Strontpikker

Tekst Rob Vereijken

Fotografie Mark Zekhuis / Stichting Saxifraga

Het waren lang de meest opvallende en heel bekende straatjongens. Ouderen onder ons herinneren ze zich waarschijnlijk nog wel, want wie zag er in de jaren zestig nou geen kuiven om zich heen. Ze scharrelden rond, peuterden wat in de paardenpoep op straat en waren niet bang aangelegd. Wij noemden ze strontpikkers.

Een ornitholoog noemt deze vogel een kuifleeuwerik. De Tilburgers, maar ook inwoners van andere Brabantse dorpen en steden, hebben het over een strontpikker. In andere plaatsen werd hij ook straat- of strontleeuwerik genoemd. Vreemd zijn deze namen niet, want je zag deze vogel meestal op straat en bij paardenvijgen die op en langs de Brabantse klinker- en zandwegen achterbleven. In die poep zaten resten van zaden. De kuifleeuweriken peuterden die eruit.

In de jaren zestig woonde ik in de Dennenstraat in Tilburg. Regelmatig dribbelde een kuifleeuwerik door onze straat. De bruine vogel was plomper en wat groter dan een mus. Was het dier gespannen of alert, dan stond op zijn kop het kuifje omhoog. In rust lag het bijna plat. Als je dicht in de buurt kwam vloog hij even op om een stukje verder weer neer te strijken. Ondertussen riep hij zijn kenmerkende riedeltje. Aan het eind van de straat lag toen een open veld. Nieuwe huizen werden daar gebouwd en het braakliggende terrein verdween.

Dertig jaar geleden broeden er zo'n vijftig paartjes strontpikkers in Tilburg. De stad was door de nieuwbouw in het centrum en door de uitbreiding met nieuwe buitenwijken aantrekkelijk voor de stadsleeuwerik. Voor het broeden was een kuiltje in de grond met wat strootjes en haren al voldoende.

Het aantal dat toen in Tilburg zat, komt nu niet eens meer in heel Nederland voor. De kuststrook en grote steden, zoals Amsterdam, hebben al eerder afscheid van hem genomen. Met een beetje geluk zijn er nu nog twintig paartjes en dan vrijwel nog alleen in Brabant en Noord-Limburg. Omdat kuifleeuwe-

riken het hele jaar op de broedplaats blijven hangen, is er maar weinig kans dat op een verlaten plek een nieuw exemplaar komt aanvliegen. Gelukkig zijn in Tilburg nog een of twee broedparen overgebleven.

Alles gaat sneller in de stad. Open, zandige rommelhoekjes worden zo vlug mogelijk omgevormd tot plantsoen of bestrating. Er is geen plek meer voor onkruiden en de kuifleeuwerik krijgt de tijd niet meer om de drie tot vijf eieren uit te broeden en de jongen groot te brengen. Over een aantal jaren is hij waarschijnlijk in Nederland uitgestorven. Het tij is te keren als bewoners van nieuwbouwwijken de omgeving van

het huis zo lang mogelijk braak laten liggen. De hond moet de deur uit. In zijn stront zit echt niks lekkers voor de kuifleeuwerik. Hoewel het paard al uit het straatbeeld was verdwenen vóórdat de grote achteruitgang begon, is zijn aanwezigheid op straat toch een verbetering. Neem een paard en laat het poepen op straat. Dat levert vast iets moois op.

Rob Vereijken is lid van de KNNV-afdeling Tilburg.